

Uchwała nr 28
Podkomitetu Monitorującego
Program Operacyjny Kapitał Ludzki
Województwa Podkarpackiego
z dnia 26 listopada 2012 r.

w sprawie przyjęcia rekomendacji płynących z badania ewaluacyjnego
*„Ocena działania Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego
funkcjonujących w województwie podkarpackim”*

Na podstawie Uchwały Nr 1 Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki z dnia 26 października 2007 r. w sprawie zatwierdzenia decyzji Pre-komitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki, zgodnie z *Planem oceny Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013* zatwierdzonym przez Komitet Monitorujący PO KL w dniu 26 października 2007 r.

**Podkomitet Monitorujący Program Operacyjny Kapitał Ludzki
Województwa Podkarpackiego uchwala, co następuje:**

§ 1

Podkomitet Monitorujący PO KL Województwa Podkarpackiego przyjmuje rekomendacje płynące z badania ewaluacyjnego *„Ocena działania Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego funkcjonujących w województwie podkarpackim”*.

§ 2

Zestawienie rekomendacji wynikających z badania ewaluacyjnego *„Ocena działania Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego funkcjonujących w województwie podkarpackim”*, o których mowa w § 1 stanowi załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zastępca Przewodniczącego
Podkomitetu Monitorującego
Program Operacyjny Kapitał Ludzki
Województwa Podkarpackiego

KIEROWNIK
Wydziału Koordynacji PO KL
Grażyna Dytko

Tabela rekomendacji z badania "Ocena działania Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego funkcjonujących w województwie podkarpackim".

Wykonawca badania: Konsorcjum w składzie Grupa Gumułka Euroedukacja Sp. z o.o., Grupa Gumułka Sp. z o.o.

Termin realizacji badania: październik 2011 - marzec 2012

Nr	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób Wdrożenia	Status	Termin Realizacji
1	W obecnej perspektywie finansowania dostępna alokacja w ramach EFS na realizację standardowych projektów w ramach PO KL, z powodu dużego zainteresowania, bardzo szybko wyczerpuje się, Instytucje Pośredniczące w dalszym ciągu jednak dysponują środkami na projekty innowacyjne i z componentem ponadnarodowym. Regionalne Ośrodki EFS w przyszłości powinny pełnić znaczącą rolę w zakresie realizacji projektów innowacyjnych. S. 38 – 40.	Zaleca się jako jeden z głównych kierunków rozwoju Ośrodków, wyspecjalizowanie pracowników w projektach, których celem jest poszukiwanie nowych, lepszych, bardziej efektywnych sposobów rozwiązywania problemów mieszczących się w obszarach wsparcia EFS (projekty innowacyjne testujące w tym z componentem ponadnarodowym) oraz nawiązanie współpracy z Krajową Instytucją Wspomagającą PO KL. S. 39 – 40.	RO EFS, KIW	Współpraca RO EFS z KIW w kontekście działań na rzecz projektów innowacyjnych i z componentem ponadnarodowym jest prowadzona - wszyscy trenerzy oraz doradcy przechodzą szkolenia z w/w tematów prowadzone przez KIW lub KO EFS. Dodatkowo pracownicy RO EFS uczestniczą w szkoleniach organizowanych przez KIW wspólnie z pracownikami IP - IP informuje o możliwości skorzystania z tego rodzaju szkoleń za każdym razem, kiedy taka sytuacja się pojawi. Szkolenia te odbywają się w siedzibie WUP. Prowadzą je specjaliści z którymi na bieżąco można wyjaśniać problemy dot. przygotowania jak i wdrażania projektów innowacyjnych i ponadnarodowych. Ta działalność ze strony WUP będzie kontynuowana. Ponadto członkowie zespołów RO EFS mogą uczestniczyć w ogólnie dostępnych spotkaniach informacyjnych organizowanych przez WUP po ogłoszeniu konkursów, dniach otwartych, również dotyczy to konkursów na projekty innowacyjne, w tym z componentem ponadnarodowym. WUP w Rzeszowie rozważy wznowienie tego rodzaju spotkań roboczych dla trenerów i doradców RO EFS.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2013 r.

2	Wskaźniki wypracowywane na podstawie przeprowadzanej diagnozy potrzeb, starają się w pełni ją oddawać. Jednakże występują pewne odchylenia w zakresie ich realizacji, polegające na przekroczeniu założonych wartości. Nie są one rezultatem złe przeprowadzonej diagnozy a konsekwencją zabezpieczenia się przez ROEFS przed nieosiągnięciem wymaganego minimum (zaniżanie wskaźników w celu bezpiecznej realizacji), a także nieuwzględnieniem innych czynników wpływających na realizację wskaźników. S. 30, 95.	Urealnienie poziomu zakładanych wskaźników na podstawie prowadzonej diagnozy potrzeb.	RO EFS	W dotychczasowej współpracy z RO EFS w ofertach na kolejne lata działalności, IP zwracała uwagę na zaniżone wskaźniki i konieczność ich zwiększenia. W trakcie negocjacji na temat ostatecznych zapisów ofert Ośrodków w niewielkim stopniu skłonne były zwiększyć wartości docelowe wskaźników rezultatów, niemniej jednak tego rodzaju zabiegi w pewnym stopniu wpływają na urealnienie kwestii wskaźników (na co wskazują wyniki osiągnięte w 2012 r.). Przy weryfikacji ofert Ośrodków na rok 2013 i następny WUP w Rzeszowie zwróci szczególną uwagę na założone do osiągnięcia wartości wskaźników. Dzięki wypełniania metryczek klientów, do czego zobowiązany jest specjalista ds. informacji i promocji, dokonywana jest wstępna diagnoza potrzeb danego klienta, zgodnie z którą jest on kierowany na konkretne wsparcie doradcze lub szkoleniowe z konkretnej usługi. W b.r. IP wspólnie z KO EFS odeszło od ujmowania we wskaźnikach zapisanych w ofertach liczby klientów, którzy "powracali" do RO EFS - w tabeli rezultatów horyzontalnych wskazywani są tylko ci klienci, którzy skorzystali z usług RO EFS po raz pierwszy (dotychczas nie korzystali z usług RO EFS). Natomiast każdy z Ośrodków zobligowany jest do monitorowania efektywności wsparcia klienta otrzymującego określone wsparcie doradcze (bez względu na to, który raz skorzystał z usług Ośrodka).	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2014 r.
---	---	---	--------	---	--------------------------------	---------------

3	Na podstawie informacji zamieszczanych w kartach doradztwa trudno jest monitorować rezultaty wsparcia. S. 27 – 28	Rekomenduje się wprowadzenie zmian w schemacie kart doradztwa poprzez uwzględnienie w nich dodatkowych informacji np. informacji zwrotnych od klienta dotyczących tego jak wykorzystał on doradztwo oraz sposobu uzyskania danej informacji. Ponadto monitorowanie losów projektów powinno dotyczyć wszystkich wniosków, które były opracowane przy udziale ROEFS (nie tylko tych, którym poświęcono min. 4 godziny doradztwa). 27 – 28.	KO EFS, WUP RO EFS	W wytycznych do przygotowanie ofert RO EFS na 2013 r. WUP w Rzeszowie wprowadził wymóg monitorowania losów projektów wspieranych przez RO EFS w ramach usługi 4 i 5, niezależnie od ilości godzin otrzymywanej pomocy doradczej. Monitorowanie to będzie prowadzone w oparciu o formularz stanowiący załącznik nr 23 do <i>Standardów (...)</i> W przypadku pozostałych usług będą stosowane ogólne zasady (wymóg monitorowania losów tych projektodawców, którzy otrzymali co najmniej 4 godziny doradztwa). W zależności od efektów wprowadzenia tego rozwiązania, działalność ta będzie kontynuowana przez cały okres świadczenia przez Ośrodki wsparcia projektodawców w zakresie aplikowania o środki w ramach PO KL.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2013 r.
---	---	--	----------------------------------	--	--------------------------------	---------------

4	Zarówno odbiorcy usług jak i potencjalni odbiorcy podkreślają potrzebę osobistego kontaktu z pracownikami ROEFS. Ponadto zdiagnozowano potrzebę stworzenia terenowych punktów informacyjnych, otwartych cyklicznie dla klientów/potencjalnych klientów ROEFS. S. 40 – 41.	Zwiększenie kontaktów osobistych (indywidualnych jak i grupowych) przedstawicieli ROEFS z klientami/potencjalnymi klientami, które mogą mieć wpływ na kierunki rozwoju Ośrodków, również poprzez nawiązanie współpracy z gminami, polegającej na stworzeniu informacyjnych punktów terenowych. S. 40 – 41.	RO EFS	W br. kalendarzowym Ośrodki organizują mobilne punkty informacyjno-konsultacyjne najczęściej w Urzędach Gmin. Ponadto dyżury pracowników RO EFS odbywają się przy okazji różnego typu imprez np. targi pracy, czy imprezy masowe nt. EFS organizowane przez WUP dla mieszkańców woj. podkarpackiego. Ta działalność będzie kontynuowana. Ponadto należy podkreślić, że każdy klient Ośrodka ma możliwość osobistego kontaktu z pracownikami RO EFS. W sytuacji gdy klient nie może odbyć spotkania w siedzibie RO EFS, doradca umawia się na spotkanie bezpośrednio w siedzibie zainteresowanego. Animatorzy i Liderzy Ośrodków stale współpracują z Gminami, organizując najczęściej w ich siedzibach spotkania z różnymi grupami interesariuszy i w ten sposób diagnozują ich bezpośrednie potrzeby.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2013 r.
---	---	--	--------	--	--------------------------------	---------------

5	Ze względu na zbliżające się zakończenie obecnego okresu programowania, przeznaczanie środków na realizację szkoleń stacjonarnych dotyczących ogólnej tematyki EFS nie będzie już tak zasadne jak na jego początku. S. 41 – 42.	Rekomenduje się zaniechać szkoleń stacjonarnych ogólnotematycznych. Jeżeli Ośrodki EFS jednak będą kontynuowały szkolenia dotyczące ogólnej tematyki EFS oraz PO KL to powinny je kierować jedynie do ludzi młodych bez doświadczenia w EFS, stosując metody nauczania typu E-learning oraz Blended Learning. S. 41 – 42.	RO EFS	Ośrodki w zasadzie nie realizują obecnie szkoleń z ogólnej tematyki EFS. W związku z dużą liczbą projektów będących w trakcie wdrażania Ośrodki szkółą przede wszystkim z tematów prawidłowego ich rozliczania, przygotowania beneficjenta do kontroli, prawidłowego przeprowadzania procedury zamówień publicznych. Niemniej jednak Ośrodki są zobowiązane do docierania do "białych pól" w zakresie EFS, podmiotów nieaktywnych, choć uprawnionych do aplikowania o środki PO KL. Ponieważ nadal ogłaszane są konkursy (kilkanaście odbędzie się również w przyszłym roku) nie można całkowicie zawiesić działalności RO EFS w zakresie podstawowej wiedzy o EFS, chociaż oczywiście tego typu usługi świadczone są w dużo mniejszym (i będą w coraz mniejszym) stopniu i skali niż w poprzednich latach. Ze względu na rekomendację ewaluatora odnośnie preferencji potencjalnych klientów RO EFS w zakresie formy kontaktu (kontakty bezpośrednie), jako niezasadne uważa się stosowanie w tym przypadku metody E-learning czy Blended Learning.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2013 r.
---	---	---	--------	--	--------------------------------	---------------

6	Jednostki podległe samorządom inne niż szkoły (typu powiatowe urzędy pracy czy ośrodki pomocy społecznej), stanowią najmniej reprezentowaną kategorię klientów ROEFS. Instytucje te są dość bierne w kontaktach z ROEFS, oczekują wyjścia do nich z inicjatywą. S.74	Rekomenduje się, by ROEFS wzmocniły przekazywanie informacji o swoich usługach takim podmiotom, dostosowując narzędzia promocji i informacji do ich specyficznych potrzeb. S. 74.	RO EFS	Wskazane przez realizatora badania grupy beneficjentów nie są priorytetowymi klientami RO EFS według IP. PUP przede wszystkim realizują projekty systemowe, które znacznie odbiegają w sensie procedury aplikacyjnej od konkursowych, stąd podmioty te niekoniecznie widzą potrzebę korzystania z pomocy RO EFS w tym zakresie. Podobnie w przypadku OPS. Część z PUP powodzeniem aplikuje o środki m. in. z Działu 6.1.1 czy 6.2. W dotarciu do tych OPS - ów, które potrzebują wsparcia w procesie aplikowania o środki i realizacji projektów, dużą rolę odgrywają przede wszystkim Liderzy wraz z Animatorami, którym skutecznie udaje się dotrzeć do tego typu podmiotów. Niemniej jednak w celu wzmocnienia przekazywania informacji o swoich usługach do PUP czy OPS, WUP rozważy kwestię stworzenia specjalnej broszury/ulotki - patrz rekomendacja poniżej.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2013 r.
7	Jednostki samorządu terytorialnego (urzędy gmin, miast, starostwa) powinny pełnić rolę medium w zakresie przepływu informacji o usługach i możliwościach jakie dają ROEFS w stosunku do podległych sobie jednostek samorządowych (typu PUP, OPS itp.). S. 75 – 76.	Ponieważ jednostki samorządowe (inne niż szkoły) oczekują od nadrzędnej wobec siebie jednostki samorządu terytorialnego takiej roli, rekomenduje się, by ROEFS wzięły pod uwagę fakt, iż powinny trafiać z informacjami do JST jako do „przekazicieli” informacji do jednostek podległych i odpowiednio dostosowywać te informacje. S. 75 – 76.	RO EFS	Jedną z grup, z którą najczęściej współpracuje ROEFS są właśnie JST. Obecnie zarówno Liderzy jak i Animatorzy Ośrodków skutecznie docierają do wskazanych podmiotów za pośrednictwem JST (organizują przede wszystkim spotkania na których obecny jest Wójt/Burmistrz/Starosta oraz przedstawiciele PUP, OPS czy PCPR). Ta działalność będzie kontynuowana. Niemniej jednak IP rozważy kwestię stworzenia broszury/ulotki z ofertą WUP w Rzeszowie i RO EFS skierowanej do JST, która byłaby dystrybuowana do PUP czy OPS.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2014 r.

8	Jednostki samorządu terytorialnego wydają się być bardziej zainteresowane realizacją projektów twardych aniżeli miękkich (współfinansowanych ze środków EFS). Samorządy widzą większy potencjał i bardziej namacalny efekt płynący z wdrażania na swoim terenie projektów inwestycyjnych. Zainteresowane bywają także projektami miękkimi, jednakże w dużo mniejszym stopniu. S. 75.	Rekomenduje się, by ROEFS mimo wszystko kierował swoje działania informacyjno-promocyjne do JST, uwzględniając wspomniane już rekomendacje związane z informacyjną rolą samych JST. S. 75.	RO EFS	Jest to stała działalność RO EFS - współpraca RO EFS z JST prowadzona jest na bieżąco głównie poprzez kontakty Animatorów i Liderów, którzy zazwyczaj w pierwszej kolejności komunikują się właśnie z Samorządami i za ich pośrednictwem docierają do innych podmiotów i instytucji budując następnie partnerstwa na rzecz rozwoju bądź/i oferując pozostałe usługi RO EFS.	Rekomendacja wdrożona w całości	31.12.2014 r.
---	---	---	--------	--	---------------------------------	---------------

9	Poziom wiedzy na temat ROEFS wśród podmiotów niekorzystających z jego usług jest bardzo niski. Spowodowany jest głównie brakiem świadomości istnienia ROEFS. Zdecydowana większość respondentów niekorzystających dotychczas z usług ROEFS, nie potrafi wskazać podmiotów prowadzących je w województwie podkarpackim. S. 57, 77.	Rekomenduje się by ROEFS przy tworzeniu strategii informacyjno-promocyjnej, dostosowały ją do indywidualnych potrzeb poszczególnych grup swoich klientów tworząc w jej ramach nowatorskie narzędzia. S. 77 – 78.	RO EFS	Formy promocji - docierania do potencjalnych klientów RO EFS są planowane przez Ośrodki i formułowane w ofertach, akceptowanych i negocjowanych z IP. Katalog tych narzędzi/kanalów promocji nie jest zamknięty - mogą tu pojawić się, a nawet są pożądane, formy nowatorskie, innowacyjne. Gdyby w toku realizacji wsparcia pojawiła się taka konieczność, jest możliwość zmiany zapisów/zalożonych środków w tym zakresie (modyfikacja oferty). Najczęściej - jeśli chodzi o podmioty, które do tej pory nie korzystały z usług RO EFS) stosowany jest kontakt telefoniczny, inicjowany przez specjalistę ds informacji i promocji, podczas którego rozmówcy oferowane jest skorzystanie z usług ośrodka np. w postaci szkoleń lub doradztwa. Ta działalność będzie kontynuowana.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2014 r.
10	Informacja o EFS i ROEFS nie musi docierać do wszystkich podmiotów z województwa podkarpackiego, a do tych rzeczywiście zainteresowanych tematyką EFS. S.66-67	Promocja nie powinna skupiać się na rozpowszechnieniu marki "ROEFS" samej w sobie, a akcentować i eksponować wachlarz świadczonych przez Ośrodki usług. S. 67.	WUP	Na stronie internetowej IP widnieje baner pn. Regionalny Ośrodek EFS, w którym zawarto m. in. odnośniki do stron www poszczególnych Ośrodków, w których z kolei wyraźnie określony jest wachlarz oferowanych usług i ich charakter (usługi bezpłatne). IP rozważa możliwość zmiany tego odnośnika, bądź umieszczenia w sposób trwały na stronie dodatkowych informacji, po to, by hasło i idea funkcjonowania ośrodków dotarła do osób w ogóle nie znających marki RO EFS.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2012 r.

11	Niebagatelne znaczenie dla sprawnego funkcjonowania ROEFS ma sprawny przepływ informacji między WUP a KOEFS. S. 62 – 63.	WUP oraz KOEFS winny dbać o interakcję, która będzie charakteryzować się brakiem zakłóceń komunikacyjnych. Powinny też informować się o zamiarach narzucenia ROEFS dodatkowych zadań, w celu bezkolizyjnego ich zsynchronizowania. S. 62 – 63.	KO EFS, WUP	Współpraca WUP z KO EFS odbywa się na bieżąco. W razie problemów np. z interpretacją zapisów <i>Standardów działania sieci</i> wypracowywane jest wspólne stanowisko. Średnio co kwartał odbywają się grupy robocze z udziałem IP-KO EFS-RO EFS. W przypadku prowadzonych badań ewaluacyjnych przez IP lub KOEFS często w roli eksperta zapraszani są pracownicy obu instytucji. Działania te będą kontynuowane.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2014 r.
----	--	--	-------------	--	--------------------------------	---------------

12	Dotychczasowa tematyka, zarówno szkoleń jak i doradztwa, jest adekwatna do zapotrzebowania zgłaszanego przez potencjalnych klientów. Wśród klientów korzystających z usług ROEFS występuje zapotrzebowanie na szkolenia i doradztwo specjalistyczne. Do mniej popularnych usług należą działania informacyjne oraz animacyjne. Wykonawca jednak nie uważa, iż należy z któregośkolwiek rodzaju usług zrezygnować. S. 33, 78 – 80.	Zaleca się bieżące promowanie usług wśród odbiorców podczas prowadzonych działań w ramach innej usługi. Należy podkreślać, iż działania prowadzone w ramach ROEFS są bezpłatne. Środki przeznaczone na konkretne usługi (szkolenia, doradztwo, punkty informacyjne, działania animacyjne) powinny być przesuwane między sobą w miarę dostępnych formalnie możliwości. S. 33, 78.	RO EFS KO EFS/WUP	Ośrodki zgodnie z potrzebami klienta proponują korzystanie z konkretnych usług, natomiast bezcelowym wydaje się "na siłę" kicrowanie klienta do usług jemu nie przydatnych (według przeprowadzonej diagnozy i deklaracji), tylko dlatego, że dana usługa jest mało popularna. Ta działalność będzie kontynuowana. Każdy z Ośrodków zgodnie z zapisami umów ramowych ma możliwość wystąpienia do IP o zgodę na przesunięcie środków między działaniami i z niej korzysta. Warunkiem akceptacji IP jest uzasadnienie zmian i zapropionowanie zwiększenia wartości rezultatów w sytuacji gdy zwiększane są środki na dane działanie. Działania te będą kontynuowane.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2014 r.
13	Wskaźnik dla działań animacyjnych nie jest w pełni wymierny w odniesieniu do nakładu pracy animatora. S. 98.	Zaleca się wprowadzenie wskaźników częstotliwości stanowiących pomiar pracy animatora w terenie, np. liczba godzin poświęconych na wspieranie partnerstw zawiązanych lub liczba organizacji, które skorzystały z usługi animacyjnej. S. 98.	KO EFS/WUP	KOEFS rozpoczął badanie ewaluacyjne dotyczące działań animacyjnych prowadzonych przez RO EFSy w celu min. określenia wskaźników pracy animatora. W wyniku przeprowadzonego badania mają powstać inne niż dotychczas wskaźniki działań animacyjnych.	Rekomendacja do wdrożenia w całości	31.12.2013 r.

14	Praca animatora powinna bardziej skupiać się na nie tylko na wspieraniu konkretnych partnerstw, ale również monitorowaniu działalności wszystkich zawartych przy jego pomocy partnerstw. S. 99.	Animator cyklicznie powinien monitorować działalność wszystkich związanych przy jego pomocy partnerstw, nie tylko tych wspieranych. S. 99 – 100.	RO EFS	W b.r. animatorzy w dużej mierze wspierali zawarte wcześniej przez siebie partnerstwa (np. poprzez kontakt telefoniczny, okresowe spotkania z liderami konkretnych organizacji). Prowadzony monitoring pokazuje, że część partnerstw realizuje przyjęte harmonogramy działań natomiast część pomimo starań animatorów przestaje realizować przyjęte w umowie założenia. Animatorzy na bieżąco dokumentują swoją pracę (poza umowami partnerskimi są to notatki ze spotkań, listy obecności). Niemniej jednak aby ujednolicić podejście w tym zakresie, w wytycznych do przygotowania ofert RO EFS na 2013 r. wpisano wymóg monitorowania przez animatorów działalności wszystkich partnerstw utworzonych w ramach IV edycji działania RO EFS.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2014 r.
----	---	--	--------	--	--------------------------------	---------------

15	Niska skuteczność w działaniach animacyjnych wynika przede wszystkim z oporów środowiska lokalnego. Niechęć do zawierania partnerstw wynika przede wszystkim z niewiedzy dotyczącej tej formy wsparcia a także, przekonania podmiotów, iż prościej jest realizować projekty w pojedynkę. S. 100 – 101.	Należy promować usługę animacyjną podczas innych form wsparcia udzielanych klientom ROEFS. Należy również przedstawiać korzyści płynące z zawierania partnerstw na rzecz rozwoju oraz niwelować stereotypy, iż łatwiej jest realizować projekty w pojedynkę. S. 101.	RO EFS	Klienci RO EFS w momencie nawiązania kontaktu są informowani o usługach, które są świadczone przez ośrodki, a więc również o możliwości skorzystania z animacji. Praca animatorów opiera się przede wszystkim na pracy w terenie i organizowaniu spotkań z różnymi grupami interesariuszy, tak aby docelowo móc zorganizować partnerstwo międzysektorowe. W b.r. dodatkowo animatorzy posiadają wsparcie w postaci działań liderów ds. osób niepełnosprawnych oraz liderów ds. 50+. Liderzy mogą zostać zatrudnieni na umowę o pracę lub umowę cywilno - prawną, wypełniając wynikający z niej zakres obowiązków, stanowią istotne wsparcie zespołu RO EFS. Działania liderów będą kontynuowane. Ponadto należy pamiętać, że budowanie partnerstwa jest procesem długotrwałym, podczas którego zachodzą procesy grupowe. Poza podpisaniem umowy partnerzy muszą poprzez doświadczenie nauczyć się współpracy, dzielenia się odpowiedzialnością i korzyściami. Trudno więc zgodzić się z wnioskiem ewaluatora o niskiej skuteczności działań animacyjnych - stąd potrzeba wprowadzenia wskaźników jakościowych oceny partnerstw i zastąpienia nimi wskaźników ilościowych (w postaci ilości zawartych umów partnerskich).	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2014 r.
----	--	--	--------	--	--------------------------------	---------------

16	Działalność animacyjna ROEFS jest mniej efektywna na terenach wiejskich niż miejskich. Świadczą o tym przede wszystkim uwarunkowania terenów wiejskich – w miastach funkcjonuje więcej organizacji, instytucji, które mogą nawiązywać partnerstwa. S. 101.	Zaleca się bieżącą diagnozę potrzeb środowisk wiejskich i koncentrację działań animacyjnych w gminach wiejskich. Należy uświadamiać kluczowym jednostkom w gminie (wójt, kierownicy GOPS, GOK, OSP, szkoły, stowarzyszenia) korzyści płynące z zawieranych partnerstw, a także możliwość zawierania partnerstw międzygminnych. S. 101 – 102.	RO EFS	Przeważająca liczba miast w województwie podkarpackim to są niewielkie miasteczka, traktowane w POKL jako obszary wiejskie. Często więc aktywizacja środowiska lokalnego wiąże się z przygotowaniem projektu do Działania 9.5 i takich narzędzi używają animatorzy. Animatorzy docierają do różnych grup np. KGW, OSP, sołtysi, parafie, grupy nieformalne itd., pierwsza osobą do której zwraca się Animator jest często również dyrektor ośrodka kultury czy biblioteki gminnej. Należy zatem podkreślić, że działania animacyjne z założenia kierowane są do środowisk wiejskich. Te działania będą kontynuowane.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2014 r.
----	---	---	--------	--	--------------------------------	---------------

17	Praca animatora związana z zawiązywaniem partnerstw wymaga dużego nakładu czasu i działań. Stanowić to może zagrożenie w realizacji wskazań określonych jako liczba zawartych partnerstw na rzecz rozwoju przy wsparciu animatora. Jednocześnie wymagana jest koncentracja animatora na działaniach animacyjnych przyczyniających się do rozwoju lokalnego. S. 100, 104.	Zaleca się kontynuację działań zmierzających do zawiązywania partnerstw poprzez diagnozę potrzeb lokalnych, przy jednoczesnym wyszukiwaniu przez animatora załączków partnerstw nieformalnych na terenach gmin. Ponadto rekomenduje się zwiększenie wymiaru czasu pracy animatora, co pozwoli na większą koncentrację na zawiązywaniu nowych partnerstw jak i wspieraniu partnerstw już zawartych. S. 100, 104.	RO EFS WUP	Działania animatorów będą kontynuowane. W wytycznych do przygotowania ofert RO EFS na 2013 r. zawarto wymóg zatrudnienia animatora w wymiarze 1 etatu. Na etapie oceny i negocjacji ofert będzie to weryfikowane.	Rekomendacja w części wdrożona	31.12.2014 r.
----	--	---	-------------------	--	--------------------------------	---------------